

บทที่ ๑๐
ศิลปะการพูด

เรียบเรียงโดย อ.วิจิตรา จามจรี

หัวข้อ

- ๑๐.๑ ความหมายและความสำคัญของการพูด
- ๑๐.๒ องค์ประกอบของการพูด
  - ๑๐.๒.๑ ผู้พูดหรือผู้ส่งสาร
  - ๑๐.๒.๒ สาร
  - ๑๐.๒.๓ ผู้รับสารหรือผู้ฟัง
  - ๑๐.๒.๔ เครื่องมือสื่อความหมาย
  - ๑๐.๒.๕ ผลที่เกิดจากการพูด
- ๑๐.๓ จุดประสงค์ของการพูด
- ๑๐.๔ ประเภทต่างๆ ของการพูด
- ๑๐.๕ คุณสมบัติที่ดีของนักพูด
- ๑๐.๖ หลักการพูดต่อชุมชน

แนวคิด

๑. ความสำคัญและหลักการพูดที่ดีนั้น เป็นเรื่องชี้ให้เห็นถึงความหมาย ความสำคัญของการพูดที่ใช้สื่อสารติดต่อกันเป็นประจำในชีวิตประจำวัน องค์ประกอบสำคัญของการพูด จุดประสงค์ของการพูด ประเภทต่างๆ ของการพูด คุณสมบัติของนักพูดที่ดีที่พึงมี การเตรียมการพูดที่ดีเพื่อให้การพูดประสบผลสำเร็จ ซึ่งหากผู้พูดได้นำข้อดีข้อบกพร่องต่างๆ ไปแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาแล้ว จะทำให้การพูดประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน
๒. ความสำคัญและหลักการพูดที่ดีนั้น มีความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ของผู้ที่ต้องการความสำเร็จในเรื่องของการพูด โดยผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จในการพูดนั้นจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะที่ถูกต้องในเวลาที่ต้องขึ้นพูดบนเวทีต่อหน้าผู้ฟังเป็นจำนวนมาก องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ เมื่อผู้พูดได้ศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติจนเกิดทักษะในเรื่องของการพูดแล้ว เมื่อถึงเวลาที่ต้องขึ้นพูดต่อที่ชุมนุมชน เชื่อได้ว่าผู้นั้นจะเป็นบุคคลที่มีความมั่นใจ มีหลักการพูดที่ดีและพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้การสอนที่สำคัญที่สุด ๓ ข้อ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ในชีวิตของนักศึกษา

๑. นักศึกษาสามารถเข้าใจความหมาย และความสำคัญของการพูด
๒. นักศึกษาสามารถระบุองค์ประกอบ จุดประสงค์และประเภทของการพูด
๓. นักศึกษาสามารถอธิบายคุณลักษณะของการเป็นนักพูดที่ดี
๔. นักศึกษาสามารถระบุถึงหลักการพูดต่อชุมชน

กิจกรรมระหว่างการเรียนรู้

๑. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
๒. ศึกษาเอกสารประกอบการสอน
๓. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารประกอบการสอน
๔. ฟังคำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน
๕. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน

สื่อการสอน

๑. เอกสารประกอบการเรียนการสอน ครั้งที่ ๑๐
๒. แบบฝึกปฏิบัติ
๓. แบบประเมินผลตนเองก่อน-หลังการเรียนรู้
๔. การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ

วิธีวัดประสิทธิภาพในการสอนตามวัตถุประสงค์

๑. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
๒. ประเมินผลจากกิจกรรม
๓. ประเมินผลคำถามท้ายบท
๔. ประเมินผลจากการสอบกลางภาคและสอบปลายภาค

สาระสำคัญ

๑๐.๑ ความหมายและความสำคัญของการพูด

เราอาจให้ความหมายของการพูดได้หลายอย่าง เช่น การพูดอาจหมายถึงการสื่อความหมายของมนุษย์โดยอาศัย เสียง ภาษา กิริยาท่าทางและอื่นๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความต้องการของตนเองให้ผู้ฟังทราบ และเข้าใจถึงความประสงค์ในเรื่องที่ผู้พูดต้องการ

นอกจากการพูดจะมีความสำคัญที่จะใช้เพื่อการสื่อความหมาย ความคิดและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้แล้ว คนเรายังสามารถใช้การพูดเป็นเครื่องมือในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ สร้างและพัฒนาประชาธิปไตย การปกครอง

การประกอบอาชีพอีกด้วย ความสำคัญของการพูดนั้นส่งผลต่อผู้พูด ๒ ประการคือ ๑. ด้านส่วนตัว และ ๒. ด้านสังคม
ส่วนรวม

๑๐.๒ องค์ประกอบของการพูด

- ๑๐.๒.๑ ผู้พูดหรือผู้ส่งสาร
- ๑๐.๒.๒ สาร
- ๑๐.๒.๓ ผู้รับสารหรือผู้ฟัง
- ๑๐.๒.๔ เครื่องมือสื่อความหมาย
- ๑๐.๒.๕ ผลที่เกิดจากการพูด

๑๐.๓ จุดประสงค์ของการพูด

โดยทั่วไปได้แบ่งวัตถุประสงค์ของการพูด ดังต่อไปนี้

- ๑๐.๓.๑ การพูดเพื่อความรู้
- ๑๐.๓.๒ การพูดเพื่อบอกกล่าว
- ๑๐.๓.๓ การพูดเพื่อการโน้มน้าวใจ

๑๐.๔ ประเภทต่างๆ ของการพูด

๑๐.๔.๑ แบ่งตามวิธีการพูด ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- การพูดปากเปล่าโดยไม่มีการเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า เช่น การกล่าวอวยพรในวาระต่างๆ
- การพูดปากเปล่าโดยมีการเตรียมตัวล่วงหน้า ผู้พูดทราบล่วงหน้าว่าจะพูดอะไร อย่างไร ที่ไหน และกับใคร โดยผู้พูดอาจมีการทำบันทึกย่อ เพื่อช่วยสร้างความมั่นใจและความถูกต้องในการพูด
- การพูดโดยวิธีท่องจำ ผู้พูดเตรียมเรื่องที่พูดมาเป็นอย่างดี สามารถจำเรื่องที่พูดได้โดยไม่ต้องใช้บันทึกย่อขณะพูด แต่บางครั้งการท่องจำอาจทำให้ขาดความเป็นธรรมชาติ
- การพูดโดยอ่านจากต้นฉบับ เป็นการพูดตามบันทึกย่อที่เตรียมมาโดยไม่มีการดัดแปลงข้อความ เป็นการอ่านจากต้นฉบับ

๑๐.๔.๒ แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการพูด

- การพูดเพื่อความบันเทิงใจ เพื่อก่อให้เกิดความบันเทิง สนุกสนานแก่ผู้มาร่วมงาน
- การพูดเพื่อให้ความรู้หรือให้ข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจในเนื้อหา

๑๐.๔.๓ แบ่งตามโอกาสของการพูด

- การพูดแบบเป็นทางการ
- การพูดแบบไม่เป็นทางการ

๑๐.๕ คุณสมบัติที่ดีของนักพูด

ผู้พูดที่ดีควรมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- มีความรู้ในเรื่องที่พูดเป็นอย่างดี
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ใช้ภาษาพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
- รู้จักเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาและสรุปความ
- มีวัตถุประสงค์ในการพูดที่ชัดเจน
- มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ
- มีการใช้วัจนภาษา ลีลาท่าทางประกอบการพูดที่เหมาะสม
- รู้จักการวิเคราะห์ปัญหาก่อนพูด ขณะพูด และหลังพูด
- มีอารมณ์ขัน รู้จักสร้างบรรยากาศที่ดีในการพูด
- มีมารยาทในการพูด ไม่แสดงอาการโกรธต่อหน้าผู้ฟัง
- พูดความจริง
- ใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด

๑๐.๖ หลักการพูดต่อชุมชน

หลักการพูดต่อชุมชนนั้น ผู้พูดควรยึดหลักการสำคัญ คือ ๑. หลักในด้านเกี่ยวกับผู้ฟัง ๒. หลักที่เกี่ยวกับตัวผู้พูด และ ๓. หลักที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะพูด หากยึดหลักการ ๓ ประการดังกล่าว การพูดก็จะสัมฤทธิ์ผล คือ ทำให้ผู้ฟังพอใจ ได้รับความรู้จากการฟัง และมีความเห็นคล้อยตามผู้พูดได้ หรือสรุปได้ว่าทั้งผู้พูดและผู้ฟังต่างบรรลุความมุ่งหมายของตนในการพูดและการฟัง

อาจสรุปหลักการพูดต่อชุมชนได้ดังนี้

- ๑๐.๖.๑ พื้นฐานการเตรียมการพูด
- ๑๐.๖.๒ การวางแผนจัดเตรียมการพูด
- ๑๐.๖.๓ การตั้งจุดมุ่งหมายในการพูด
- ๑๐.๖.๔ ความสนใจ
- ๑๐.๖.๕ ขั้นตอนการพูดต่อชุมชน

บรรณานุกรมการอ้างอิง

- จิตตินันท์ นันทไพบุลย์, จิตวิทยาการบริการ, กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น, ๒๕๕๑
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์, ผ.ศ., มนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร, กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., ม.ป.ป.
- ปราณี รามสูต, ผ.ศ., และ จำรัส ดั่งสุวรรณ, ผ.ศ., พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๕.
- สมพร สุทัศนีย์, ม.ว.ว, มนุษยสัมพันธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๖ ฉบับปรับปรุงแก้ไข, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๔.

คำถามท้ายบทที่ ๑๐ (เขียนด้วยลายมือเท่านั้น)

๑. จงบอกความหมายของการพูดและแสดงแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการพูดพร้อมทั้งยกตัวอย่างจากชีวิตประจำวันของตนเอง (อธิบายอย่างน้อย ๕ บรรทัด)
๒. จงสรุปความรู้ความเข้าใจเรื่ององค์ประกอบ จุดประสงค์ และประเภทของการติดต่อสื่อสาร (อธิบายอย่างน้อย ๕ บรรทัด)
๓. จากคำประพันธ์ของท่านสุนทรภู่ที่ว่า “จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น อย่าตะคังตะคอกให้เคืองหู
ไม่ควรพูดก็อย่าพูดถึงมึงกู คนจะลู่ลวงลามไม่ขามใจ
แม้จะเรียนวิชาทางค้าขาย อย่าปากร้ายพูดจาอัชฌาศัย
จะซื่อง่ายขายดีมีกำไร ด้วยเขาไม่เคืองจิตคิดระอา”
ในทัศนะของนักศึกษาเห็นว่าคำประพันธ์ดังกล่าวข้างต้น เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งใด และให้ข้อคิดอะไรบ้าง
๔. จงอธิบายคุณสมบัติของการเป็นนักพูดที่ดี พร้อมยกตัวอย่างบุคคลสำคัญในสังคมไทยที่มีลักษณะของการเป็นนักพูดที่ดีมา ๑ ท่าน (อธิบายอย่างน้อย ๕ บรรทัด)
๕. ในทัศนะของนักศึกษาเห็นว่า ตนเองมีทักษะการพูดเป็นอย่างไร และมีสิ่งใดที่ควรแก้ไขปรับปรุงบ้าง (อธิบายอย่างน้อย ๕ บรรทัด พร้อมให้เหตุผลประกอบ)